

SZKOLNY PROGRAM PROFILAKTYKI

Gimnazjum nr 35 w Poznaniu

1. Podstawa prawna

Ustawa o systemie oświaty z dnia 7 września 1991 r. (Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572, z późn. zm)

2. Wstęp

Szkolny program profilaktyki jest zgodny z programem wychowawczym szkoły. Swoim działaniem obejmuje uczniów Gimnazjum, ich rodziców, a także wszystkich nauczycieli uczących. Szkoła jest terenem wczesnych działań profilaktycznych tzw. **profilaktyki pierwszorzędowej mającej na celu promocję zdrowego stylu życia** oraz opóźnienie wieku inicjacji, (np. nikotynowej, alkoholowej, narkotykowej i seksualnej), przez to zmniejszenie zasięgu zachowań ryzykownych. Działania profilaktyczne stanowią rodzaj „szczepionki” dla osób zdrowych, zwiększającej ich odporność na oddziaływanie niekorzystnych czynników.

3. Cel ogólny Szkolnego Programu Profilaktyki to **wspieranie wychowania**, polegające na jednoczesnym:

- wspomaganie młodego człowieka w **konstruktywnym radzeniu sobie z trudnościami** zagrażającymi prawidłowemu rozwojowi i zdrowemu życiu,
- **ograniczaniu i eliminowaniu czynników ryzyka**, które zaburzają rozwój i dezorganizują zdrowy styl życia,
- **inicjowaniu i wzmacnianiu czynników chroniących**, które sprzyjają prawidłowemu rozwojowi i zdrowemu życiu.

4. Czynniki ryzyka

- a) **Warunki rodzinne**: przynależność do niższej klasy społecznej, konflikty rodzinne, choroba psychiczna w rodzinie, liczna rodzina, słaba więź z rodzicami, dezorganizacja rodziny, zaburzenia w komunikowaniu się.

- b) **Problemy emocjonalne:** maltretowanie w dzieciństwie, apatia lub otępienie emocjonalne, niedojrzałość emocjonalna, stresujące zdarzenia życiowe, niska samoocena, brak kontroli emocjonalnej.
- c) **Problemy szkolne:** niepowodzenia w nauce, demoralizacja szkolna.
- d) **Upośledzenie fizyczne:** komplikacje okołoporodowe, uszkodzenie narządów zmysłów, zaburzenia organiczne, zaburzenia równowagi neurochemicznej.
- e) **Problemy interpersonalne:** odrzucenie przez rówieśników, alienacja i izolacja.
- f) **Opóźnienie rozwoju:** inteligencja poniżej normy, deficyt uwagi, trudności w czytaniu, brak odpowiednich nawyków i umiejętności związanych z pracą.

5. Czynniki chroniące

- a) silna **więź emocjonalna z rodzicami,**
- b) **zainteresowanie nauką** szkolną,
- c) regularne **praktyki religijne,**
- d) uwewnętrzniiony **szacunek do norm,** wartości, autorytetów.
- e) **miejsce w pozytywnej grupie**
- f) **stała opieka** sprawowana przez kompetentną osobę dorosłą,
- g) zdolności umożliwiające **dobre wyniki** w nauce,
- h) **umiejętność rozwiązywania problemów,**
- i) **wrażliwość społeczna,**
- j) poczucie **własnej skuteczności.**

6. Zadania nauczycieli w zakresie profilaktyki pierwszorzędowej :

- **stwarzanie przyjaznego klimatu** (dobra komunikacja, osobowe relacje między nauczycielami i uczniami, udzielanie emocjonalnego wsparcia dzieciom i młodzieży, szczególnie w trudnych dla nich sytuacjach);
- wypracowanie **wspólnej polityki szkoły wobec agresji,** palenia, picia alkoholu i odurzania się narkotykami oraz **konsekwentne jej wdrażanie;**
- budowanie **dobrych relacji z rodzicami** i pozyskiwanie ich jako sojuszników w realizacji działań wychowawczych i profilaktycznych, prowadzonych przez nauczycieli;
- **pomoc uczniom** mającym trudności w nauce;
- wczesne **rozpoznawanie uczniów z grup ryzyka** i kierowanie ich do pedagoga lub psychologa w celu przeprowadzenie wstępnej diagnozy;

- kierowanie uczniów zagrożonych (w porozumieniu z rodzicami) do **poradni psychologiczno- pedagogicznej** lub innej instytucji udzielającej specjalistycznej pomocy;
- udzielanie uczniom i rodzicom **informacji o specjalistycznej pomocy** poza szkołą;
- **szkolenie się kadry pedagogicznej** w zakresie profilaktyki zagrożeń oraz umiejętności wychowawczych.

7. **Szkolny Program Profilaktyki** jest realizowany przez:

- Wychowawców klas,
- Nauczycieli przedmiotów edukacyjnych,
- Psychologa/pedagoga szkolnego,
- Dyrekcję szkoły,
- Personel szkoły,
- Instytucje wspomagające (Poradnia Psychologio – Pedagogiczna nr 8, Policja i inne instytucje: MOPR, PCK, Sąd Rodzinny, Centrum Doradztwa Zawodowego.)

8. **Diagnoza**

Szkolny Program Profilaktyki opracowano na podstawie diagnozy, do której posłużyły:

- a) ankieta
- b) obserwacja zachowań uczniów podczas zajęć pozalekcyjnych i przerw,
- c) analiza dokumentacji wewnątrzszkolnej (dzienniki, frekwencja),
- d) kontakty z sądem i policją.

Powyższe badania pozwoliły ustalić **listę zagrożeń występujących w szkole i w środowisku:**

- brak zainteresowań i apatia wśród młodzieży
- stosowanie przemocy werbalnej i fizycznej
- epizody cyberprzemocy
- trudności we współżyciu w grupie (rywalizacja, brak umiejętności komunikacyjnych)
- kontakt z paleniem papierosów, piciem alkoholu
- bezkrytyczny odbiór wzorców zachowań i reklam prezentowanych w mediach

- niskie kompetencje wychowawcze niektórych rodziców uczniów
- wagarowanie

9. **Cele szczegółowe Szkolnego Programu Profilaktyki:**

- a) Profilaktyka uzależnień
- b) Przeciwdziałanie zachowaniom agresywnym
- c) Przeciwdziałanie cyberprzemocy
- d) Pogłębienie samoświadomości uczniów i kształcenie umiejętności interpersonalnych
- e) Wsparcie dla opiekunów uczniów (rodziców, nauczycieli)

Cele Szczegółowe	Zadania dla nauczycieli
Profilaktyka uzależnień	<ul style="list-style-type: none"> – przekazanie informacji dotyczących destrukcyjnego wpływu substancji uzależniających (także dopalaczy) – wdrażanie w poczucia odpowiedzialności za siebie i swoje wybory – kształcenie nawyku dokonywania wyborów zgodnych ze swoim zdrowiem (także zaburzenia łaknienia) – kształcenie umiejętności unikania zagrożeń (uzależnienia) – kształcenie umiejętności asertywnych – umożliwienie alternatywnych form spędzania wolnego czasu (sport, sztuka, zdobywanie wiedzy) – poznanie i wzmacnianie mocnych stron ucznia – reagowanie na dostrzeżone symptomy zażywania substancji uzależniających
Przeciwdziałanie zachowaniom agresywnym, przezwyciężania trudności dydaktycznych	<ul style="list-style-type: none"> – rozwijanie pro-społecznej hierarchii wartości – uświadamianie konsekwencji pewnych zachowań <p>ćwiczenie takich umiejętności jak:</p> <ul style="list-style-type: none"> – świadomość przeżywanych uczuć i sposobu ich wyrażania (u siebie i innych) – empatia – wchodzenia w głębokie relacje społeczne opierające się na szacunku – radzenia sobie ze stresem – konstruktywnego rozwiązywanie konfliktów – rozwijanie pamięci, koncentracji, uwagi, logicznego myślenia, wyobraźni, spostrzegawczości, – umiejętności swobodnego wypowiedzania się poprzez gry i zabawy dyskusje

<p>Pogłębienie samoświadomości uczniów i kształcenie umiejętności interpersonalnych</p>	<ul style="list-style-type: none"> – ukazywanie autorytetów w świecie współczesnym (dobre wzorce zachowań) – propagowanie wartości: rodzina, tradycja, patriotyzm (poczucie siły płynące z „zakorzenienia”) – wzmacnianie mocnych stron ucznia i rozwój zainteresowań – uczenie określania i realizacji postawionych celów, podejmowania decyzji – rozwijanie umiejętności komunikacyjnych (rozpoznawania i wyrażania uczuć)
<p>Wsparcie dla opiekunów uczniów (rodziców, nauczycieli)</p>	<ul style="list-style-type: none"> – edukacja rodziców (rozwój umiejętności wychowawczych, wiedza o wieku adolescencji) – uczenie umiejętności komunikacyjnych rozwiązywania konfliktów, stawiania granic, wyciągania konsekwencji – uświadomienie zagrożeń płynących z niekontrolowanego korzystania z mediów – dla nauczycieli: radzenie sobie z agresją z klasie, dziecko z ADHD, umiejętności interpersonalne, mediacyjne

10. Strategie i metody realizacji programu profilaktycznego

Program profilaktyczny będzie realizowany **w trakcie lekcji przedmiotowych, godzin wychowawczych, zajęć pozalekcyjnych, a także innych działań edukacyjnych szkoły.**

Treści programowe realizowane muszą być w różnorodnych sposób , za pomocą różnych strategii, tak aby zajęcia były ciekawe, pobudzały do myślenia, analizowania, wnioskowania właściwego działania w życiu codziennym.

a) Strategie informacyjne (metody):

- pogadanka, spotkanie ze specjalistą,
- prezentacja filmu pełnometrażowego, wideo,
- wycieczka tematyczna,
- praca w oparciu o tekst przewodni (książkę),
- prezentacja teatralna i parateatralna itp.

b) Strategie edukacyjne (metody):

- drama, przedstawienia, rysunki,
- burza mózgów, dyskusja, technika uzupełniania zdań,

- symulacja różnych sytuacji życiowych np.: rozwiązywanie wymyślnego konfliktu,
- gry i zabawy dydaktyczne, metody pedagogiki zabawy
- praca w małych grupach
- uroczystości (obrzędowość szkolna), happeningi itp.

c) Strategie działań alternatywnych (metody):

- koła zainteresowań,
- zajęcia w ramach Programu Profilaktyczno- edukacyjnego,
- wycieczki, festyny,
- zajęcia i zawody sportowe itp.

d) Strategie interwencyjne (metody):

- interwencja w środowisku szkolnym ucznia,
- interwencja w sytuacji kryzysu rozwojowego (prowadzona przez specjalistę),
- pomoc psychologiczna, pedagogiczna (prowadzona przez specjalistę),
- terapia specjalistyczna indywidualna, grupowa (prowadzona przez specjalistę).

11. Efekty działań

Efekty naszych działań, czyli to, co chcemy osiągnąć to:

- Zmniejszenie ilości zachowań agresywnych
- Nabycie umiejętności samodzielnego rozwiązywania konfliktów przez uczniów.
- Podniesienie poziomu poczucia bezpieczeństwa w szkole.
- Świadomość zagrożeń płynących z uzależnień
- Wzrost kompetencji nauczycieli i rodziców w zakresie radzenia sobie w trudnych sytuacjach wychowawczych.
- Pozyskanie rodziców do aktywnej współpracy,
- Wzrost poczucia własnej wartości, umiejętność dokonania samooceny.
- Podniesienie poziomu świadomości występujących zagrożeń i sposobów zapobiegania im.
- Poprawa kultury zachowań i kultury języka.
- Uzyskanie wyższej świadomości nawyków żywieniowych.
- Wypracowanie umiejętności organizowania czasu wolnego
- Podniesienie poziomu świadomego i umiejętnego korzystania Internetu
- Wyrobienie prawidłowych reakcji w sytuacji zagrożenia.

12. Ewaluacja

a) **Metody zbierania informacji**

- Metody bezpośrednie:
obserwacja, analiza odpowiednich dokumentów szkolnych, analiza osiągnięć uczniów, wywiady, metoda dialogowa itp.
- Metody pośrednie:
badania kwestionariuszowe: ankiety, kwestionariusze badania postaw, techniki socjometryczne, wypracowania uczniów, sondaże itp.

b) **Opracowanie i prezentacja wyników badań**

Wyniki zostaną opracowane w postaci raportu dotyczącego analizy sytuacji wychowawczej szkoły.

13. W sytuacjach szczególnego zagrożenia bezpieczeństwa ucznia (wystąpienie zachowań niepożądanych) pracownicy Gimnazjum 35 podejmują działania, określone w PROCEDURACH POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU WYSTĄPIENIA ZACHOWAŃ NIEPOŻĄDANYCH.